

Боднарук І.М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича*

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПЕДАГОГІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Якісна професійна підготовка сучасного вчителя може бути забезпечена шляхом використання активних методів навчання, які дозволяють поставити студента в умови, максимально наближені до його майбутньої практичної діяльності. Одним із таких методів є педагогічне моделювання. Різноманітні аспекти його реалізації знаходять широке висвітлення у психолого-педагогічних працях І.А. Зязюна, Н.В. Кузьміної, Л.О. Савенкової, Л.Ф. Спіріна та ін. Саме моделювання, застосування якого дозволяє прогнозувати розвиток педагогічного процесу, орієнтує педагогів на досягнення кінцевих результатів навчання, забезпечує засвоєння і ефективне використання нових технологій, розвиває системне бачення розв'язання проблем, служить дійовим фактором поліпшення якості роботи навчального закладу [4, с. 10].

Музична педагогіка вищої школи відносить моделювання до найбільш раціональних видів оптимізації навчально-виховного процесу, адже воно передбачає імітацію реально існуючої педагогічної діяльності шляхом створення спеціальних аналогів (моделей), в яких відтворюються принципи організації та функціонування системи роботи вчителя музичного мистецтва у загальноосвітньому начальному закладі.

Педагогічне моделювання в системі професійної підготовки педагога-музиканта досліджується науковцями на матеріалі різних предметів. Однак, спираючись на дисертаційне дослідження С.Х. Костанян, можна виділити ряд спільних умов для його ефективного здійснення: чітку постановку викладачем завдання по моделюванню того чи іншого «об'єкту» музично-педагогічної дійсності, співвідношення цього завдання з конкретним рівнем професійної підготовки студента, проведення спеціальної роботи по стимулюванню емоційно-особистісного відношення студентів до виконання поставленого художньо-педагогічного завдання, надання викладачем необхідної допомоги студенту при виникненні ускладнень, підбиття підсумків при завершенні моделювання та усвідомлення отриманих результатів [3].

На думку Л.Г. Арчажникової, моделювання дозволяє застосовувати спеціальні та психолого-педагогічні знання на практиці; концентрувати увагу студентів на конкретних моментах педагогічної ситуації,

виокремлюючи з уроку ті фрагменти, які викликають найбільші ускладнення. Дослідниця справедливо вважає, що не всі вчителі вміють відходити від раніше намальованого плану, гнучко реагувати на питання учнів, вільно ілюструвати пояснення матеріалу власним виконанням, вільно триматися перед дитячою аудиторією тощо [2].

Тому використання методу педагогічного моделювання ставить завдання сформувати та розвинути у студентів здібності до педагогічної імпровізації, яка є необхідною складовою частиною багатьох компонентів професійної діяльності вчителя музичного мистецтва. Метод моделювання рекомендується поєднувати з мікронавчанням, що полягає в цілеспрямованому та систематичному тренуванні різних компонентів педагогічної майстерності. Це можуть бути окремі навички та вміння чи завдання по проведенню фрагментів уроку [1].

Метод педагогічного моделювання може успішно використовуватися під час вивчення студентами індивідуальних музичних дисциплін. Це реалізується через систему практичних завдань, які побудовані на шкільному музичному матеріалі (вправах для розвитку дитячого голосу, шкільних піснях, інструментальних і вокальних творах для слухання музики).

Прикладами таких завдань можуть бути: моделювання вступної бесіди до шкільної пісні (вокал, диригування, додатковий музичний інструмент), моделювання процесу поєднання різних музично-виконавських дій під час розучування пісенно-хорового репертуару (диригування), моделювання процесу адаптації шкільної пісні (концертмейстерський клас), моделювання процесу організації слухання музики на основі підготовлених студентами окремих творів чи музично-тематичних добірок (основний музичний інструмент) тощо.

Особливо важливим є використання методу педагогічного моделювання під час вивчення майбутніми фахівцями дисциплін, які передбачають групову форму занять. Переваги полягають у тому, що один зі студентів може виступати у ролі вчителя, а решта – у ролі учнів певного класу або учасників конкретного шкільного музичного гуртка.

Однією з таких дисциплін є курс «Теорія і методика музичного виховання», який вважається базовим у системі професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Його мета – підготувати майбутніх фахівців до ефективного здійснення урочної та позакласної музично-виховної роботи з учнями різного шкільного віку. У результаті вивчення цієї дисципліни студенти повинні не тільки засвоїти достатньо велику кількість методичних знань, але й навчитися планувати та проводити уроки музики різних типів, гурткові та масові форми позакласної музично-виховної роботи; організувати навчально-виховний процес на основі сучасних педагогічних технологій.

Саме тому методика організації практичних занять з курсу «Теорія і методика музичного виховання» передбачає виконання студентами комплексу завдань по моделюванню процесу проведення музично-виховної роботи з учнями. Перед початком процесу моделювання з'ясовуються його умови: тема уроку чи позакласного заходу, вік учнів, рівень їх музичної підготовки тощо. Після завершення процесу моделювання обов'язково проводиться його обговорення: аналізуються позитивні моменти та наявні недоліки у роботі студентів.

Серед таких завдань можуть бути наступні: продемонструвати перед групою студентів приклади розспіванок, вправ і канонів для учнів молодших класів; розучити одноголосну пісню, використовуючи поєднання різних музично-виконавських дій (гри на інструменті, співу, диригування); провести розспівування шкільного хорового колективу; розучити двоголосну або триголосну пісню, використовуючи різні прийоми роботи над вивченням багатоголосних творів; здійснити художньо-педагогічний аналіз інструментального твору для слухання музики з використанням проблемних методів навчання; продемонструвати методику організації музично-дидактичних ігор для учнів різного шкільного віку; провести фрагмент уроку музики з використанням інтерактивних методів навчання та ін.

Метод педагогічного моделювання обов'язково використовується і під час здачі студентами комплексного державного іспиту з теорії і методики музичного виховання. Майбутні фахівці повинні вміти моделювати перед членами державної комісії процес планування та проведення музично-виховної роботи з учнями, комплексно використовуючи свої знання, вміння та навички з різних навчальних дисциплін. Згідно розробленої програми комплексного державного іспиту, кожен екзаменаційний білет складається з п'яти питань.

Перші два питання спрямовані на перевірку якості засвоєння студентами тематичного змісту курсу «Теорія і методика музичного виховання». Відповідь на перше питання студенти за бажанням можуть підкріплювати прикладами практичного характеру. Відповідь на друге питання передбачає обов'язкове виконання студентами різних практичних завдань, більшість з яких демонструється шляхом моделювання перед комісією окремих моментів музично-виховної роботи з учнями різного шкільного віку.

Третє, четверте та п'яте питання спрямовані на комплексну перевірку музично-виконавських умінь студентів, набутих у процесі вивчення ними курсів диригування, вокалу та основного музичного інструменту. Студенти повинні продиригувати, заспівати та зіграти на інструменті по одному музичному твору, а також здійснити їх аналіз у письмовій та усній формі. Важливим є те, що аналіз вокального та інструментального твору потрібно обов'язково зробити у формі

розповіді, адресованої учням конкретного шкільного віку. Такий підхід гарантує наближення державного іспиту до вимог життя, враховує особливості музично-виконавської діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва у загальноосвітніх навчальних закладах.

Отже, метод педагогічного моделювання є невід'ємною складовою процесу підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у ВНЗ. Створення на групових та індивідуальних заняттях ситуацій, моделюючих урок музики та окремі моменти позакласної музично-виховної роботи, дає студентам можливість сформувати у себе комплекс методичних знань, умінь і навичок, а також постійно вдосконалювати їх під час педагогічної практики та подальшої самостійної професійної діяльності у школі.

Список використаних джерел:

1. Арчажникова Л. Г. Проблемы методической подготовки будущего учителя музыки / Л. Г. Арчажникова // Музыкальное образование и воспитание учащейся молодежи; содержание, формы и методы. – Свердловск : СГПИ, 1989. – С. 10-18.
2. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки : Книга для учителя / Л. Г. Арчажникова. – М. : Просвещение, 1984. – 111 с.
3. Костанян С. Х. Формирование профессиональной активности будущего учителя музыки в процессе его методической подготовки : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Методика преподавания музыки» / С. Х. Костанян. – М., 1992. – 16 с.
4. Столяренко О. В. Моделювання педагогічної діяльності у підготовці фахівця : навчально-методичний посібник / О. В. Столяренко, О. В. Столяренко. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 196 с.

Дем'ян В.В.

викладач англійської мови,

Відокремлений підрозділ

Національного університету біоресурсів

і природокористування України

«Мукачівський аграрний коледж»

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОСЮЖЕТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Комунікативний підхід до навчання іноземним мовам є сьогодні методичним стандартом. Реалізація комунікативного підходу у навчальному процесі з іноземної мови означає, що формування іншомовних мовленнєвих навичок і умінь відбувається шляхом і завдяки